

nl.anarchistlibraries.net

De 'Gilets Noirs': De beweging van migranten zonder papieren in Frankrijk

Luke Butterly

Luke Butterly
De 'Gilets Noirs': De beweging van migranten zonder papieren in Frankrijk
4 juni 2019

www.versobooks.com

a-bieb.nl

4 juni 2019

Nu Frankrijk zes maanden van "gele hesjes"-betogingen en ongeregelde heden achter de rug heeft, laat een nieuwe beweging van zich horen. De Gilets Noirs, het grootste collectief van migranten zonder papieren in Frankrijk, hebben een reeks opvallende acties gevoerd, met name de recente protesten op de luchthaven Charles De Gaulle, waarbij werd opgeroepen een einde te maken aan de uitzettingsvluchten. In dit artikel doet Luke Butterly verslag van de beweging.

Nu Frankrijk zes maanden van gele hesjes en onlusten beleeft, laat een nieuwe beweging van zich horen.

De 'gilets noirs' beschrijven zichzelf als het grootste collectief van migranten zonder papieren in Frankrijk. Ze wijzen op de vele onrechtvaardigheden van het Franse asiel- en immigratiesysteem, zoals dakloosheid, gebrek aan werk, repressie door de politie, deportaties en detentie. En ze stellen hun oplossing voor: een verblijfsvergunning krijgen om legaal in Frankrijk te wonen en te werken.

De laatste opvallende actie van de groep was de bezetting van een deel van Charles De Gaulle in Parijs, de grootste luchthaven van het land. Enkele honderden migranten zonder papieren en hun aanhangers verzamelden zich op de luchthaven en eisten een gesprek met de CEO van Air France en de Franse premier Édouard Philippe. De demonstranten traden vreedzaam op en kregen traangas van de politie. De demonstranten scandeerden en hielden toespraken totdat een delegatie vertegenwoordigers van Air France ontmoette. De groep riep op om een einde te maken aan de deportaties, in het bijzonder die welke door de nationale luchtvaartmaatschappij worden gefaciliteerd - die volgens hen "elke financiële, logistieke of politieke deelname aan deportaties zou moeten stopzetten".

Vanuit Parijs zei Ahmed Abdul Karem, een Soedanese vluchteling, dat gilet noirs zoals hij moe zijn van het wachten op respect voor hun mensenrechten. "We kunnen nergens slapen. We hebben geen werk. We wachten vijf, zes maanden op een slaapplek. We slapen op straat. Niemand luistert, dus daarom zijn we naar het vliegveld gegaan - het dwong mensen om ons te zien en onze rechten te erkennen." "We zijn vluchtelingen en migranten. We zijn kwetsbaar. We hebben niets, we hebben hier geen familie. We weten maar één ding - we hebben rechten en we zijn bereid te doen wat nodig is om die rechten te vervullen." "We hebben onze families verloren in de oorlogen, op straat; we hebben niets te verliezen. We zijn nergens bang voor - zelfs niet voor de gevangenis. Want we hebben erger gezien." De luchthaven was niet louter een symbolisch decor, maar werd gekozen omdat het de "frontlinie in de oorlog tegen immi-

granten” vertegenwoordigt. De specifieke terminal was het doelwit omdat hier het hoofdkantoor van Air France is gevestigd en omdat er vooral binnenlandse EU-vluchten worden uitgevoerd.

Veel migranten zonder papieren die in Frankrijk wonen, dreigen op grond van de EU-regelgeving van Dublin te worden uitgezet naar andere lidstaten (waar voor het eerst hun vingerafdrukken zijn genomen), of worden door diezelfde wetgeving belet Frankrijk te verlaten en naar landen als het Verenigd Koninkrijk te gaan, waar ze misschien al familie- of andere banden hebben. Activisten zeiden dat zij wilden wijzen op het verschil tussen het gemak waarmee EU-burgers kunnen reizen en degenen die protesteren, die normaal gesproken alleen in die terminal worden toegelaten als zij als schoonmaker of bagageafhandelaar werken. Zij riepen alle personeelsleden en passagiers op om zich te verzetten tegen deportaties, en riepen op tot beëindiging van de represailles tegen degenen die zich verzetten. De afgelopen jaren is er in heel Europa een trend geweest om solidariteit van migranten te criminaliseren, zoals de veroordeling van anti-deportatieactiviste Elin Ersson wegens overtreding van de luchtvaartwetgeving in Zweden, het proces tegen de ”Stansted 15” in het Verenigd Koninkrijk en de zoek- en reddingsteams in het Middellandse Zeegebied. De groep benadrukte ook de slechte omstandigheden waarin migranten in het land verkeren, zoals het feit dat velen gedwongen zijn om op straat te slapen in de hoofdstad en andere steden, en dat zelfs degenen die onderdak hebben in foyers - speciaal gebouwde vluchtelingenverblijven - te kampen hebben met slechte omstandigheden en een enkele kamer kunnen delen met wel zeven mensen. Duizenden migranten leven op straat in de hoofdstad en de omliggende regio. Tussen 30% en 40% van de asielaanvragen in Frankrijk wordt geregistreerd in de regio Parijs en in 2018 steeg het aantal aanvragen met 45%. Toch stelt de Franse staat lang niet genoeg middelen ter beschikking, en afgelopen zomer hebben de Parijse autoriteiten veel van de geïmproviseerde kampen ontruimd. Een derde van de meer dan 16.000 mensen die in Frankrijk in nederzettingen leven, bevindt zich in de regio Groot-Parijs, waarvan meer dan een kwart kinderen zijn. Lokale en internationale mensenrechtenorganisaties hebben de regering bekritiseerd voor haar tekortkomingen, en de VN-huisvestingsgezant Leilani Farha heeft de situatie onlangs veroordeeld. ”Veel migranten en asielzoekers met wie ik heb gesproken, legden uit dat ze naar Frankrijk zijn gevlucht, deels omdat het de geboorteplaats van de mensenrechten is, en toch hebben ze na aankomst in het land moeite om hun grondrechten erkend en toegepast te krijgen”, zei ze. Abdul Karem sloot zich aan bij Farha: ”In Afrika vertelde iedereen ons dat er mensenrechten waren. Maar toen we

hier aankwamen, waren we geschokt, het is precies het tegenovergestelde van mensenrechten.”

De situatie is de afgelopen maanden verder verslechterd. Het Franse parlement heeft afgelopen augustus een controversiële asiel- en immigratiewet ondertekend. Critici zeggen dat de nieuwe Franse wet de reikwijdte van asielzaken beperkt, deportaties versnelt en de maximumduur van de detentie verlengt van 45 tot 90 dagen. In een folder die op de luchthaven werd uitgedeeld, beweerden de demonstranten dat vorig jaar meer dan 1.000 mensen uit het nabijgelegen detentiecentrum voor immigranten in Mesnil-Amelot zijn gedeporteerd. De detentiecentra van Frankrijk zijn herhaaldelijk bekritiseerd; bij een inspectie in 2018 van centra, waaronder Mesnil-Amelot, werden slechte woonomstandigheden en een gebrek aan toegang tot medische zorg geconstateerd. Een prominente commentator beschreef deze als verdergaand dan welke naoorlogse regering dan ook in het beperken van migrantenrechten. Ze worden ingevoerd in de bredere context van een permanente noodtoestand, meer politiebevoegdheden, beperkt rechterlijk toezicht en het centralistische autoritarisme van president Emmanuel Macron. De gilets noirs werden in hun protest gesteund door de migrantensolidariteitsgroep La Chappelle Debout. De groep is al vijf jaar actief in Parijs en ondersteunt migranten bij het doorlopen van het asielproces, het oplossen van talloze administratieve problemen, de toegang tot gezondheidszorg en het verzet tegen uitzettingen.

Voor Malcolm en Rosa, activisten van La Chappelle Debout, was het effect van de nieuwe asielwet in de praktijk rampzalig. Volgens hen probeerde de wet de dichotomie "goede migrant/slechte migrant" die regeringen voorstaan, vast te leggen, bijvoorbeeld door te verhinderen dat iemand aan wie asiel is geweigerd, om andere redenen (zoals gezondheid) een aanvraag indient om in het land te blijven. "Alles wat je kunt gebruiken om terug te vechten en [te proberen succesvol te zijn in je asielzaak], wordt nu door de wet verhinderd", aldus Malcolm.

De gilets noirs hebben de afgelopen maanden andere acties gevoerd, zoals bij de Comédie-Française, een van de belangrijkste theaters van Frankrijk. Maar het protest bij Charles De Gaulle was een stap verder, de eerste stap "in een campagne van woede en razernij" en "een aanval op allen die mensen met papieren uitbuiten en ervan profiteren". De demonstranten wachten nu op een ontmoeting met Anne Rigail, CEO van Air France, die door de autoriteiten is afgesproken naar aanleiding van hun actie. Ze zeiden dat ze zouden blijven protesteren totdat de premier de gilets noirs hun verblijfsstatus zou toeken-

nen. En Abdul Karem zei dat als ze niet snel een antwoord zouden krijgen, ze opnieuw zouden optreden.

"Deze keer zijn we erin geslaagd een deel van de luchthaven te sluiten. Maar de volgende keer, als we geen gehoor krijgen, zullen we elk deel van de luchthaven sluiten. En zal niemand in Europa kunnen reizen." Hij zei dat ze een boodschap sturen naar de hele EU: "Vluchtelingen moeten goed behandeld worden, als mensen. Europa is de oorzaak van de problemen in Afrika. Europa maakt misbruik van Afrika. We zijn hier alleen om te overleven en toch worden we niet als mensen behandeld."

Luke Butterly is een Ierse schrijver die in Londen woont.